

web.archive.org

nrc.nl - Buitenland - Belgisch politiek woordenboek: Wetstratees

25-33 minuten

Brussel/Rotterdam. Als het crisis is in de Belgische politiek, schakelen Belgen over op Wetstratees. Een klein verklarend woordenboek. Nu met vernieuwde en helemaal nieuwe lemma's, aangeduid met een *.

Het is crisis in de Belgische politiek. Alweer. En opnieuw gaat het over het omstreden kiesdistrict Brussel-Halle-Vilvoorde, kortweg 'BHV'. Veel Belgen zeggen dat ze het niet meer kunnen volgen. Meestal doen ze dat dan toch, waarna ze opmerken dat buitenstaanders het natuurlijk écht niet meer kunnen volgen. BHV is een ingewikkelde puzzel die illustratief is voor de Belgische politiek. Een klein verklarend woordenboek.

[A](#) [B](#) [C](#) [D](#) [E](#) [F](#) [G](#) [H](#) [I](#) [J](#) [K](#) [L](#) [M](#) [N](#) [O](#) [P](#) [Q](#) [R](#) [S](#) [T](#) [U](#) [V](#) [W](#) [X](#) [Y](#) [Z](#) [A](#)

Alles: In de Belgische politiek wordt alles altijd aan alles gekoppeld. Dat maakt het land een ingewikkelde kluwen van gemeenschappen en gewesten met maar liefst negen parlementen en acht regeringen. Veelgehoorde uitspraak: er is over niets een akkoord, tenzij er een akkoord is over alles. Zie ook:

[Staatshervorming](#).

Aanhechting: Willen de Franstaligen graag. Ze hebben het dan over de randgemeenten van Brussel. De hoofdstad is officieel tweetalig, maar in de praktijk vooral Franstalig. In de randgemeenten is Nederlands de officiële taal. Vlamingen zijn

bang dat ook daar het Frans de overhand krijgt wanneer de gemeenten aan Brussel worden gehecht. Voor hen is het dan ook eerder een annexatie. Zie ook: [Randgemeenten](#); [Verfransing](#).

Alarmbelprocedure: Mogelijkheid voor een taalgroep om de procedure voor het stemmen van een nieuwe wet te stoppen als een andere taalgroep die wil doordrukken. Het wetsvoorstel gaat dan naar de ministerraad, die eventueel een vernieuwd wetsontwerp kan voorstellen. De alarmbelprocedure duurt dertig dagen.

B

BHV: Brussel-Halle-Vilvoorde. Kiesdistrict in de Vlaamse rand rond Brussel waar Franstaligen ook voor Franstaligen kunnen stemmen. Zorgt al jaren voor crisis na crisis. BHV staat symbool voor het vaak moeizame samenleven van Vlamingen en Walen in hetzelfde land. **Lees ook:** [Vier vragen en antwoorden over BHV](#).

* **Bemiddelingsopdracht:** Steeds vaker toegepast verdragingsmiddel om moeizame of helemaal vastgelopen onderhandelingen nieuw leven in te blazen. Na het mislukken van regeringsonderhandelingen in september 2010 werden de voorzitters van Kamer en Senaat, respectievelijk van SP en N-VA, belast met een bemiddelingsopdracht. Zij moeten bekijken of de twee grootste partijen snel weer rond de tafel kunnen gaan zitten. Zie ook: [Olijk duo](#), [N-VA](#), [PS](#)

C

* **C'est reporté:** Frans voor „het is uitgesteld”. Zou een anoniem gebleven lid van Waalse onderhandelaars hebben gezegd over de hervorming van de financieringswet, waardoor de Vlamingen zich belazerd voelden. Het anonieme zinnetje betekende het begin van het einde van onderhandelingen over een nieuwe

regering. Zie ook: [Financieringswet](#).

* **Chipoteren:** Frans werkwoord, eigenlijke betekenis: het laken subtiel naar zijn kant trekken. In de politiek een onderhandelingstechniek waarbij de beloftes en/of eisen telkens opnieuw een klein beetje worden aangepast. Als over iemand wordt gezegd dat hij of zij aan het chipoteren is, is dat niet echt als een compliment bedoeld.

Compromis: Zijn Belgen goed in, zeggen ze zelf. En is één van de weinige dingen waarop ze trots zijn. Het land valt heus niet uit elkaar, zoals buitenlanders denken, we vinden wel weer een compromis, zeggen ze dan. Een goed compromis is zo ingewikkeld dat zowel Vlamingen als Franstaligen tegen hun kiezers kunnen zeggen dat ze hebben gewonnen.

Communautair: De grootste politieke problemen in België zijn communautair. Dat wil zeggen dat Vlamingen en Franstaligen er verschillend over denken. Ook wanneer je dat niet zou verwachten, blijken problemen vaak 'een communautair kantje' te hebben. Gezondheidszorg, belastingen, defensie: je vindt op alle beleidsterreinen communautaire problemen.

Compensatie: Wil de ene partij als de andere partij iets krijgt. Gebeurt vaak in de vorm van geld. Daarom zijn de politieke problemen de laatste jaren in België ook zo groot: het geld begint op de raken. In het verleden bestonden compromissen er vaak uit dat de Vlamingen meer bevoegdheden kregen en de Franstaligen meer geld. Zie ook: [Wafelijzerpolitiek](#).

Corridor: Idee van Franstaligen, zou Brussel moeten verbinden met Wallonië. Voorkomt 'omsingeling' van de hoofdstad, die nu wordt omringd door Vlaamse gemeenten. Zie ook: [Quarantaine](#).

D

Dansaert-Vlaming: In Brussel wonende Vlaming, genoemd

naar de trendy Dansaertstraat/Rue Dansaert, het culturele hart van de Vlaamse gemeenschap in Brussel. Scheldwoord en geuzennaam tegelijk. Vlamingen uit de provincie geven vaak af op de Dansaert-Vlaming, omdat ze graag Vlaamse cultuursubsidies ontvangen waarmee ze samen met Franstaligen leuke dingen doen.

Deadline: De Belgische politiek strompelt van deadline naar deadline. Niet zelden heeft die deadline betrekking op hetzelfde dossier. Het dossier BHV zou recentelijk eerst worden opgelost voor de paasvakantie, vervolgens aan het eind van de paasvakantie en nu op donderdagmiddag 22 april. Open VLD, de Vlaamse liberalen, sluit niet uit dat de regering valt indien er geen akkoord is. Zie ook: [Grondwettelijk Hof](#).

* **Discretie:** Nieuw toverwoord om (eventueel) goed verloop van onderhandelingen te duiden, nadat de regeringsformatie van 2007 bleef aanslepen door allerlei lekken naar de pers. In 2010 heerste er in het begin meer discretie en dus meer vertrouwen, dat langzaam wegebde. Of het vertrouwen slonk omdat onderhandelaars indiscreet werden of omgekeerd is hoogst onduidelijk.

* **Du jamais vu:** Frans voor „nooit eerder gezien” of ook wel „nooit eerder vertoond”. Vaak gebruikte kreet bij conflicten. Handelingen, uitspraken of eisen zijn dan heel vaak „du jamais vu”, om te onderstrepen dat Vlamingen of Franstaligen nu een grens hebben overschreden.

Duitstaligen: Zou je bijna vergeten, maar zijn er ook in België. Er zijn zo'n 73.000 Duitstalige Belgen, vooral in gemeenten aan de oostgrens van Wallonië die de oostkantons vormen. Willen graag dat België blijft bestaan, want met verschuivende grenzen hebben ze in de geschiedenis alleen maar slechte ervaringen

opgedaan. Worden daarom ook wel de laatste echte Belgen genoemd.

E

Ecolo: Franstalige groene partij. Neemt in communautaire dossiers vaak een standpunt in dat afwijkt van dat van andere Franstalige partijen. Meent als enige dat een splitsing van BHV onvermijdelijk is, maar eist wel compensaties voor Franstaligen.

EU-voorzitterschap: België is in de tweede helft van 2010 roulerend voorzitter van de Europese Unie. Politici willen een nieuwe regeringscrisis net voor of tijdens het voorzitterschap vermijden. Dat is niet gelukt. Sommige politici opperden al dat de regeringsvorming tot kerstmis 2010 kan duren. Zie ook:

[Deadline.](#)

Europa: Houden Belgen hartstochtelijk van, als enigen in Europa. Heeft niet alleen te maken met de werkgelegenheid waar de EU in Brussel voor zorgt. Belgische politici van alle partijen hebben er geen moeite mee Europa meer macht te geven. Dan hebben ze zelf misschien minder problemen op te lossen. Sommige Vlaams-nationalisten hopen zelfs dat Europa de Belgische staat helemaal overbodig maakt.

F

Faciliteitengemeenten: Gemeenten in het Nederlandstalig gebied waar Franstaligen in hun eigen taal terechtkunnen voor administratieve zaken. Of omgekeerd. Veel Vlamingen wensen een afschaffing van de faciliteiten omdat ze de verfransing van de Vlaamse Rand rond Brussel in de hand zouden werken. Zie ook:

[Verfransing.](#)

FDF: Fédéralistes Démocrates Francophones. Partij van Franstalige Brusselaars die in communautaire dossiers de meest radicale standpunten verdedigt. Voorzitter Olivier Maingain

refereerde onlangs aan de Duitse bezetting om het beleid van de Vlaamse regering in de rand rond Brussel te hekelen. Wordt door sommige Vlamingen wel eens Waals Belang genoemd, naar analogie met het Vlaams Belang. Zie ook: [MR](#).

* **Financieringswet:** De ruggespraak van België, regelt de overheveling van financiële middelen van het Belgische niveau naar de deelstaten. Hangt volgens specialisten met plakband aan elkaar en is dus dringend aan herziening toe. Dat eisen de Vlamingen ook, maar Franstaligen staan daar argwanend tegenover omdat ze vrezen dat het Wallonië en Brussel zal verarmen. De huidige Belgische staatskas is erg leeg en er moet 25 miljard euro worden bespaard. Ook omdat de huidige financieringswet duur is dringen de Vlamingen aan op een hervorming. Zie ook: [Responsabilisering](#).

* **Formatiewedstrijd:** Vroeger was Nederland-België een duel tussen twee nationale voetbalploegen. Tegenwoordig is het een formatiewedstrijd: wie heeft het eerste een regering? Er zaten slechts drie dagen tussen de verkiezingen in Nederland en België. Het Europees record formeren staat op Nederland, met 208 dagen in 1977 voor het kabinet Van Agt I. In België duurde het in 2007 194 dagen om een interim-regering te vormen. „Maar toen hebben we vals gespeeld om dat Nederlandse record niet te breken”, zei de Gentse politicoloog Carl Devos onlangs in NRC Handelsblad. In 2007 vormde Guy Verhofstadt een tijdelijke regering met als belangrijkste doelstelling: een echte regering vormen. Maar de ‘echte’ regering van Yves Leterme kwam in de jaren daarna ook niet echt aan regeren toe. Dat het nu in Nederland ook zo moeizaam gaat, is aanleiding voor enige opluchting bij Vlamingen. En voor soms hilarische krantenkoppen, zoals onlangs in de Vlaamse krant De Standaard: [‘CDA’ers zijn ook maar tsjeven](#)’. Zie ook: [Tsjeven](#).

G

Gordel: Jaarlijkse fietstocht, georganiseerd door Vlamingen, rond Brussel. Een vreedzaam en volgens sommige deelnemers vooral recreatief evenement. Franstaligen zien dat anders. Gezien de hoeveelheid Vlaamse leeuwenvlaggen die er op die dag te zien zijn, heeft het evenement ook wel iets van een omsingeling. Franstaligen leggen elk jaar punaises op de weg.

Grondwettelijk Hof: Oordeelde dat het huidige statuut van het kiesdistrict BHV indruist tegen de grondwet, omdat het Franstaligen voordelen geeft die Vlamingen in Wallonië niet hebben. Indien er geen oplossing komt, zijn de volgende federale verkiezingen ongrondwettelijk. Die verkiezingen staan gepland voor juni 2011. Zie ook: [Deadline](#).

Gerechtelijk arrondissement: Er is niet alleen een kiesdistrict BHV, maar ook een gerechtelijk arrondissement met die naam. Daardoor kunnen Franstaligen in de Vlaamse gemeenten rond Brussel naar een Franstalige rechter stappen. Werkt volgens Vlaamse politici 'verfransing' in de hand. Zie ook: [Verfransing](#).

H

Hoofdstedelijk Gewest: Valt samen met de hoofdstad Brussel. Enige tweetalige gewest in België, waar een meerderheid van Franstaligen samenleeft met een minderheid aan Vlamingen. Zie ook: [Staatshervorming](#).

I

Imbuvable: Frans, letterlijk 'niet te drinken', figuurlijk 'niet door te slikken', door Vlamingen doorgaans vertaald als 'onaanvaardbaar'. Woord dat vaak wordt gebruikt door FDF-voorzitter Olivier Maingain om Vlaamse voorstellen af te wijzen. Zie ook: [FDF](#).

IJzerbedevaart: Jaarlijkse manifestatie van Vlaams-nationalisten waar de slachtoffers van de Eerste Wereldoorlog worden herdacht en Vlaamse eisen worden verwoord. Bekendste eis: Waalse vrienden, laten we scheiden.

Inschrijvingsrecht: Mogelijke oplossing voor BHV. Franstaligen die in de rand rond Brussel wonen zouden zich toch kunnen inschrijven in Brussel om zo op Franstalige politici te kunnen stemmen. Zie ook: [compromis](#).

Inspectie: Op verzoek van Waalse politici kwam al herhaaldelijk een inspectieteam van de Raad van Europa de toestand beoordelen. Telkens werden de Belgische politici gemaand het probleem snel op te lossen. De Raad van Europa vindt het ook onbegrijpelijk dat Franstaligen in gemeenten uit de Vlaamse Rand rond Brussel, waar ze soms in de meerderheid zijn, niet altijd en overal hun taal kunnen gebruiken.

J

Jean-Luc Dehaene: Vlaams christen-democraat, voormalig premier. Maakte begin jaren negentig van België een federale staat door een nieuwe staatshervorming. Meester in het compromis. Zie ook: [Loodgieter](#).

Joëlle Milquet: Voorzitter van cdH, de Waalse christen-democraten. Neemt stevast een harde positie in in communautaire dossiers. Kreeg daarom van Vlaamse politici en commentatoren de bijnaam 'Madame Non', Mevrouw Neen. De in Vlaanderen populaire cabaretier Geert Hoste maakte er voor zijn eindejaarsconference een [liedje](#) over.

José Happart: Franstalige voormalige burgemeester van Voeren, een Limburgse gemeente met faciliteiten voor Franstaligen. Zorgde voor de val van een regering in de jaren tachtig omdat hij als burgemeester weigerde Nederlands te

spreken in de gemeenteraad. Zie ook: [Taalgrens](#).

K

Kaakslag: Vaak gebruikt woord door Vlaams-nationalisten bij Vlaamse toegevingen aan Franstaligen. Halverwege de jaren negentig introduceerde Yves Desmet, hoofdredacteur van de progressieve krant [De Morgen](#), de term 'kaakslagnationalisme'. Franstaligen gebruiken de kaakslag ook, alleen noemen ze hem dan *gifle*.

L

La Libre Belgique: Franstalige [krant](#) uit Brussel met een katholieke achtergrond die vaak wordt gezien als de verdediger van het unitaire België. Berucht om de driemaandelijkse politieke peiling, die vaak afwijkt van andere peilingen.

Loodgieter: Bijnaam van oud-premier Jean-Luc Dehaene wegens zijn vermogen om ingewikkelde compromissen te smeden. Werd daarom eind 2009 als 'koninklijk opdrachthouder' aangesteld om eindelijk een oplossing te vinden voor de kwestie BHV. Noemde dat zelf een *mission impossible*. Zie ook: [Jean-Luc Dehaene](#).

M

MR: Mouvement Réformateur, de Waalse liberalen van vicepremier Didier Reynders. Is zich onder druk van de PS steeds harder gaan opstellen in communautaire dossiers. Heeft sinds 2002 een samenwerkingsverband met de FDF, de meest radicale Franstalige partij. Zie ook: [FDF](#).

N

* **N-VA:** Nieuw-Vlaamse Alliantie, een Vlaams-nationalistische partij zonder het xenofobe karakter van het Vlaams Belang. Voorzitter Bart De Wever is een van de populairste politici in Vlaanderen, onder meer door het etaleren van zijn droge humor

in het populaire tv-programma *De Slimste Mens ter Wereld*. Bij de verkiezingen van 13 juni werd de N-VA de grootste partij van Vlaanderen en de grootste in het Belgische parlement, met 27 zetels.

O

* **Olijk duo:** Bijnaam voor Danny Pieters (N-VA) en André Flahaut (PS), respectievelijk voorzitter van Senaat en Kamer. Zij kregen in september 2010 de opdracht om te bemiddelen tussen hun partijen nadat de gesprekken over een coalitievorming mislukten. Zie ook: [Bemiddelingsopdracht](#).

Onverwijld: Volgens het Vlaamse regeerakkoord van 2004 moest BHV 'onverwijld' worden gesplitst. Dat is niet de bevoegdheid van de Vlaamse regering, maar het werd gezien als frontvorming van de Vlaamse partijen en een aansporing voor de federale regering. Vlaamse partijen worden er door critici vaak aan herinnerd dat 'onverwijld' wel erg lang duurt.

P

* **Plan B:** Als alternatief voor België, mochten onderhandelingen definitief mislukken. Werd onlangs mee gedreigd door de Waalse socialisten, maar er is bijna geen Vlaming te vinden die dit dreigement serieus neemt. Als Walen dreigen met de splitsing van België, zien Vlamingen dat doorgaans als onderhandelingstactiek.

* **Preformateur:** Nieuwe politieke functie, die de echte formatie moet voorbereiden. In de zomer van 2010 werd de Waalse socialist Elio Di Rupo aangesteld als preformateur, om een regering met drie Franstalige en vier Vlaamse partijen voor te bereiden. Bij een akkoord zou daarna naar verwachting een Vlaming formateur worden, maar zo ver kwam het voorlopig niet.

PS: Parti Socialiste, de Waalse sociaal-democraten. Ondanks

(financiële) schandalen nog steeds de grootste partij van Wallonië. Komt volgens critici door cliëntelisme, het binden van de kiezers aan de partij door het verlenen van allerlei gunsten. Vlamingen spreken soms geringschattend over 'de PS-staat' als het over Wallonië gaat. Was lange tijd de belangrijkste vertolker van het Waalse nationalisme, dat nu ook gemeengoed is geworden bij christen-democraten en liberalen.

Q

Quarantaine: Vlamingen willen Brussel in quarantaine plaatsen, menen de Franstaligen: de hoofdstad omringen door louter Nederlandstalige gemeenten, een soort taalkundige quarantaine. Om dat te voorkomen, hebben Franstaligen wel eens geopperd dat er een corridor moet komen tussen Wallonië en Brussel. Zie ook: [Corridor](#).

R

Randgemeenten: Vlaamse gemeenten rond Brussel, ook wel Vlaamse Rand genoemd, waar veel Franstaligen wonen. Populair omdat het er groener en veiliger is dan in de hoofdstad. Daarom zijn er ook veel Franstalige Brusselaars komen wonen. Zie ook: [Verfransing](#).

* **Rattachisme:** Kleine beweging in Wallonië die ijvert voor de aansluiting bij Frankrijk. Na de dreigende waarschuwing van Waalse socialisten dat Franstaligen zich moeten voorbereiden op een scheiding van België, is het Rattachisme plots weer een klein beetje en vogue. Zie ook: [Plan B](#)

Rondzendbrief-Peeters: Bron van grote ergernis bij Franstaligen. In deze brief, die Vlaams minister voor Binnenlandse Aangelegenheden Leo Peeters in 1997 schreef, is vastgelegd hoe de taalwetgeving in de faciliteitengemeenten moet worden geïnterpreteerd: zeer strikt. Franstaligen kunnen

documenten van de gemeenten in het Frans krijgen, maar ze moeten daar telkens opnieuw om vragen. Sommige burgemeesters houden zich er niet aan, bijvoorbeeld door oproepbrieven voor verkiezingen aan Franstaligen meteen in het Frans te versturen.

* **Responsabilisering:** Principe waarbij de deelstaten verantwoordelijk worden voor de eigen middelen, gekoppeld aan de financieringswet. Zo zouden deelstaten ook eigen belastingen kunnen heffen en afgerekend kunnen worden op hun financiële beleid. Ook hier geldt: eis van de Vlamingen waar Franstaligen erg weigerachtig tegenover staan. Zie ook: [Financieringswet](#).

RTBF: Franstalige publieke omroep, veroorzaakte eind 2006 opschudding met het fictieve journaal *Bye bye Belgium*, waarin werd gesteld dat Vlaanderen de onafhankelijkheid had uitgeroepen. Franstalige kijkers liepen in de val en belden massaal naar de omroep. Politici aan beide zijden van de taalgrens reageerden verontwaardigd op de uitzending. Vooral ook omdat toen werd geprobeerd een nieuw communautair akkoord te vormen. Bekijk een deel van de (Nederlands ondertitelde) uitzending [hier](#).

S

Le Soir: Franstalige [kwaliteitskrant](#), ooit de spreekbuis van het FDF maar nu gematigder. Besloot na de RTBF-uitzending van *Bye bye Belgium* samen te werken met de Vlaamse tegenhanger *De Standaard*.

* **De Standaard:** [Vlaamse kwaliteitskrant](#), ooit de spreekbuis van het katholieke Vlaanderen en het gematigde deel van de Vlaamse Beweging. Voormalig hoofdredacteur Peter Vandermeersch, nu hoofdredacteur van NRC Handelsblad, is een populaire analyticus op de Vlaamse tv. Hij schreef na de RTBF-

uitzending *Bye bye Belgium* het commentaar ‘Nous en avons marre’ (we hebben er genoeg van) en besloot daarna om rond communautaire thema’s samen te werken met *Le Soir*.

Staatshervorming: Verzamelnaam voor een opeenvolging van wijzigingen in de grondwet die erop neerkwamen dat de deelstaten steeds meer bevoegdheden kregen, eerst op het gebied van cultuur en onderwijs en later ook economie. Bepaalt de inrichting van België in drie gemeenschappen (Nederlandstalig, Franstalig, Duitstalig) en drie gewesten: het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Gemeenschappen zijn verantwoordelijk voor persoonsgebonden zaken (zoals onderwijs), gewesten voor gebiedsgebonden zaken (bv. wegen).

T

Taalgrens: De grens tussen Wallonië en Vlaanderen, nauwkeurig vastgelegd bij de eerste staatshervorming in 1962. Daarvoor werd om de tien jaar na een ‘talentelling’ bepaald welke taal in de gemeente werd gesproken. Sommige gemeenten langs de grens hebben faciliteiten voor de minderheid die de andere taal spreekt. Conflicten rond het vastleggen van de taalgrens staan bekend als de Taalstrijd. Enig onopgeloste probleem: BHV. Zie ook: [faciliteiten](#), [BHV](#).

Transfers: Betalen de rijke Vlamingen aan de arme Walen. Bijvoorbeeld doordat ze rijker zijn en meer belasting betalen. Maar Vlaams-nationalisten zien overal transfers. Vlaanderen heeft bijvoorbeeld meer flitspalen dan Wallonië, wat de staatskas meer geld oplevert. Dat zijn ook transfers, zeggen ze. Over de hoogte van de transfers zijn veel boeken geschreven. Sommigen wijzen er op dat de rollen ooit omgekeerd waren, omdat de Walen tot de Tweede Wereldoorlog rijker waren dan de Vlamingen.

Anderen beweren dat de Vlamingen altijd hebben moeten betalen.

* **Tsjeven:** Scheldnaam, maar tegelijk ook geuzennaam voor Vlaamse politici van katholieke huize. Een vaak gehoord uitdrukking: „Dat is een tsjevenstreek.” Tsjeven worden geacht sluw, strategisch slim en bedreven in het spelen van politieke spelletjes te zijn. CDA-onderhandelaar Maxime Verhagen zou in België zonder twijfel worden gezien als een rasechte tsjeef. Zie ook: [Formatiestrijd](#)

U

UF: Union des Francophones, een Franstalige eenheidslijst die in het kiesdistrict Brussel-Halle-Vilvoorde altijd meedoet aan de Vlaamse verkiezingen en steeds 1 zetel haalt. Christian van Eyken zetelt sinds 1995 in het Vlaams parlement. Kreeg net voor de verkiezingen van *De Standaard* een 2 voor zijn minimale werk in het parlement. Wordt wel geprezen om zijn humor. „Ik kan niet zeggen dat ik weeg op het beleid. Integendeel”, zegt hij zelf over zijn mandaat.

V

Vijf minuten politieke moed: Was volgens premier Yves Leterme het enige wat er nodig was om het kiesdistrict Brussel-Halle-Vilvoorde te splitsen. Uitspraak waar hij nog vaak aan is herinnerd en waarvan hij inmiddels veel spijt moet hebben. Leterme deed zijn uitspraak in 2004.

Verfransing: Voltrekt zich in Vlaamse randgemeenten van Brussel, doordat er steeds meer Franstaligen komen wonen. Voor Vlaamse politici heeft de taalgrens het karakter van een staatsgrens: wie op Vlaamse grond woont moet Nederlands spreken. Maar Franstaligen zien het traditioneel als een persoonlijk recht om Frans te mogen spreken, liefst in heel

België.

* **Vis:** Belgen eten niet alleen graag goed, ze praten er ook vaak over, zelfs als het over politiek gaat. Politici zijn dol op beeldspraken als 'de vis moet worden verdronken' (een lastige maatregel moet worden gecombineerd met zo veel andere maatregelen dat niet meer opvalt hoe lastig hij is). Vooral de beeldspraken van Bart De Wever zijn succesvol. Er wordt vaak verwezen naar zijn 'vette vis' (een grote staats hervorming). Als Franstaligen moeite hebben om die te slikken, dan wil hij ze best „een lepeltje suiker” geven. Als De Wever te weinig krijgt, dan noemt hij dat 'borrelnootjes'. Zie ook: [N-VA](#).

W

Waarnemend: Dat zijn de Franstalige burgemeesters van de drie faciliteitengemeenten Kraainem, Linkebeek en Wezembeek-Oppem bij Brussel. De gemeenteraad draagt hen steeds voor. Maar telkens weigert de verantwoordelijke Vlaamse minister hen te benoemen, omdat ze taalwetten niet hebben gerespecteerd. Zo gaat het nu al sinds de laatste gemeenteraadsverkiezingen in 2006. De gemeenten hebben geen andere burgemeester, alleen deze waarnemende.

Wafelijzerpolitiek: Principe waarbij de 'andere' gemeenschap iets krijgt ter compensatie als de 'ene' gemeenschap een eis binnenhaalt. Als er bijvoorbeeld Waalse snelwegen moeten worden hersteld, gaat er in Vlaanderen geld naar de spoorwegen. Of omgekeerd. Is door commentatoren bedacht en niet echt als compliment bedoeld. Zie ook: [Alles](#); [Compromis](#).

'Wat we zelf doen, doen we beter'. Denken veel Vlaamse politici. Ze hebben niks tegen Franstaligen, echt niet, zeggen ze dan. En ze willen België ook niet laten barsten. Maar Vlamingen zijn nu eenmaal anders dan Walen. En dan wijzen ze naar

Nederland, Duitsland en Scandinavische landen, waar de overheid kleiner en efficiënter is. Willen de Walen graag naar de specialist? Prima. Maar Vlamingen gaan misschien liever eerst naar de huisarts. Als daarmee geld wordt bespaard, dan moet dat natuurlijk ten goede komen aan de eigen regio. De uitspraak is afkomstig van Gaston Geens, die in 1981 de eerste 'minister-president' van Vlaanderen werd. Hij zei eigenlijk: „Wij zullen moeten bewijzen dat wij wat we zelf doen, beter doen.”

Wetstratees: Verzamelnaam voor het politieke Belgische jargon. Vernoemd naar de Wetstraat, waar zowel het federale parlement als de ambtswoning van de eerste minister zijn gehuisvest. Zie ook: [Zestien](#) .

X

Xenofobie: Worden Vlamingen van beschuldigd, in de eerste plaats natuurlijk door Franstaligen. Die wijzen graag op observaties van buitenstaanders, die de Vlaamse gevoeligheid voor taal ook niet altijd begrijpen. Beroemd is bijvoorbeeld de omschrijving van een journalist van [The New York Times](#) , die de politieke toestand in Vlaanderen omschreef als '*a non-violent form of fascism*'.

Y

* **Yves Leterme:** De grote winnaar van de voorlaatste parlementsverkiezingen, op 10 juni 2007, waarna België in de grootste politieke crisis van zijn bestaan belandde. Een crisis die eigenlijk tot vandaag duurt. De Vlaamse christen-democraat lijkt door zijn familiegeschiedenis bij uitstek geschikt als premier van België: zijn vader is een Waal en zelf is hij perfect tweetalig. Maar Franstaligen wantrouwen hem sinds hij zei premier te willen worden 'voor Vlaanderen'. Zijn humor wordt niet altijd begrepen, bijvoorbeeld toen hij zei dat Franstaligen misschien „intellectueel niet in staat zijn" om Nederlands te leren. Moest al een keer

aftreden als premier, maar mocht het eind vorig jaar opnieuw proberen toen Herman Van Rompuy 'EU-president' werd.

Z

Zestien: Beter bekend als 'de zestien', wat staat voor Wetstraat 16, de ambtswoning van de premier. Als het crisis is in de zestien, dan is heel het land in crisis. In de Wetstraat en in de kranten worden dan veel woorden uit dit woordenboek gebruikt. Dat heet dan Wetstratees.